

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/13477
6.12.143

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-166/1289/2722
Konu : Yazılı soru önergesi

01/06/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 05/04/2010 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-21470 sayılı yazı,
b) 20/04/2010 tarihli ve 904/1961 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Batman Milletvekili Bengi Yıldız tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13477 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGIN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-166/1290/2723

Konu : Yazılı soru önergesi

01/06 / 2010

Sayın Bengi YILDIZ
Batman Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13477 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, "Kuruma alınma ve kayıt işlemleri" kenar başlıklı 21 inci maddesinde,

"(1) Haklarında kesinleşmiş hapis cezasını içeren mahkûmiyet ve ödenmeyen adli para cezalarının hapse çevrilmesine ilişkin karar bulunanlar, Cumhuriyet Başsavcılığının yazılı emriyle ceza infaz kurumuna gönderilirler. Üstleri ve eşyaları arandıktan sonra kabul odalarına konulur ve hekim muayenesinden sonra kuruma yerleştirme işlemleri yapılır.

(2) Ceza infaz kurumuna alınan hükümlülerin adı ve soyadı, işledikleri suç, cezalarının türü ve süresi, mahkûmiyet ilâmının tarih ve numarası ve infaza başlandığı gün "hükümlü defteri"ne kayıt olunur. Bu defterdeki sıra numarası, hükümlünün numarasını oluşturur.

(3) Tanıya yönelik olarak hükümlülerin parmak ve avuç içi izleri alınır, fotoğrafları çekilir, kan grupları, vücutlarının dış özellikleri ve ölçüleri belirlenir. Kayıt altına alınan söz konusu bilgiler hükümlünün kişisel dosyasında veya elektronik ortamda saklanır. Bu bilgiler, Kanunun zorunlu kıldığı hâller dışında hiçbir kurum ve kişiye verilemez.",

B- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü;

1- "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 46 ncı maddesinde,

"(1) Kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılır. Oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda bir hükümlü hazır bulundurulur.

(2) Hükümlünün üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve kurum en üst amirinin gerekli görmesi hâlinde, çıplak olarak veya beden çukurlarında aşağıda belirtilen usullere göre arama yapılabilir.

a) Çıplak arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlâl etmeyecek şekilde ve kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir,

b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler de mutlaka aranır,

c) Çıplak arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir. Aranılan kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir,

d) Çıplak olarak arama, mümkün olan en kısa süre içinde bitirilir.

(3) Beden ve üst aramaları aynı cinsiyetten güvenlik ve gözetim görevlileri tarafından yapılır.

(4) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle ya da diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir.

(5) Kurum en üst amiri, Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle önceden hazırlanan olağanüstü hâl plânlarına göre kurumun fiziksel özelliği ve mevcudunu değerlendirerek, yılda en az iki kez olmak üzere uygun gördüğü zamanlarda diğer kamu görevlilerinin katılımıyla; isyan, firar, yangın ve benzeri olaylara karşı tatbikat yaptırır.

(6) Sayımlar, Tüzüğün 22 nci maddesinde belirtilen görevliler tarafından, dörtlü vardiya hizmetinin uygulandığı kurumlarda sabah, akşam ve gece olmak üzere günde üç kez, diğer vardiya hizmetlerinin uygulandığı kurumlarda ise her vardiya değişiminde yapılır.

(7) İdare tarafından uygun görülmesi durumunda, her zaman sayım yapılabilir. Olağanüstü durumlarda, kurum en üst amirinin talebi, Cumhuriyet başsavcısının oluru ile dış güvenlik görevlileri sayımlara katılabilir.

(8) Sayımlar, yatma plânları da göz önünde bulundurularak odalarda yapılır. Sayımın yapılış şekli, kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek biçimde odada bulunan hükümlülerin sayısı dikkate alınarak idare tarafından belirlenir.

(9) Arama ve sayımlar sırasında insan onuruna saygı esastır.",

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

II- Soru önergesinde adı geçen Hükümlünün kolunun kırılması olayı ile ilgili olarak 24/11/2009 tarihinde Bakanlığımıza hitaben yazmış olduğu dilekçesi Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

Diğer yandan, hükümlünün ağabeyinin başvurusu üzerine, İnsan Hakları Derneği tarafından Bakanlığımıza iletilen 02/12/2009 tarihli yazı, kurum görevlileri tarafından olayla ilgili düzenlenen tutanak ve hükümlünün dilekçesiyle ilgili olarak da Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından adli ve idarî yönden soruşturma başlatılmıştır.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı ile yapılan yazışmada;

Soru önergesinde adı geçenin 18/11/2009 tarihinde Erzurum H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, Ankara 2 Nolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sevk edildiği, anılan Kuruma kabulü için arama yapılmasının zorunlu olduğunun kendisine bildirildiği, ancak hükümlünün aramaya karşı gelerek zorluk çıkardığı, bu tutumunun devam etmesi durumunda zor kullanılarak aramanın yapılacağı konusunda tekrar uyarıldığı, hükümlünün kabul etmemesi üzerine görevli memurlarca kollarının tutulduğu, bu şekilde arama yapılırken hükümlünün direnç gösterdiği, aramanın bitmesine müteakip hükümlünün, kolunun kırıldığını beyan ettiği, akabinde sağlık memurlarınca yapılan kontrolde kolunun kırıldığının tespit edildiği, 112 acil servisi ile Ankara Numune Hastanesine götürüldüğü ve kolunun alçıya alındığı,

Bununla ilgili olarak;

İdarî (disiplin) yönden yapılan soruşturma sonucunda; Ankara 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün 11/01/2010 tarihli Disiplin Kararında; "hükümlüye kuruma kabulü sırasında arama yapılmasının zorunlu olduğunun bildirildiği halde aramaya karşı uzun süre direnmesi üzerine kollarının görevlilerce tutularak aramanın yapılmaya çalışıldığı, görevliler tarafından darp ya da şiddet uygulanmadığı, hükümlünün alınan raporlarında da darp ve cebir izinden bahsedilmediği, kırığın hükümlünün direnişi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

sırasındaki ters hareketi sonucunda meydana gelmiş olabileceği belirtilerek, bir infaz ve koruma başmemuru ile sekiz infaz ve koruma memuru hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığı" dair karar verildiği,

Adli yünden ise; kurum görevlileri hakkında Sincan Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan soruşturmanın hâlen derdest olduğu,

Hükümlüyle ilgili olarak ise; Kuruma kabulü esnasında üst araması yaptırmak istemediğine ilişkin tutanağa istinaden yapılan disiplin soruşturması sonucunda; 5275 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi gereğince "kırkbeş gün süreyle ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma" cezasının verildiği, Hükümlünün, bu Karara karşı Ankara İnfaz Hakimliğine şikâyetle bulunduğu ve Ankara İnfaz Hakimliğinin 29/12/2009 tarihli Kararıyla, "kırkbeş gün süreyle ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma" cezasının uygulamasının adli ve idari soruşturmalar sonuçlanıncaya kadar durdurulmasına karar verildiği, bu Kararın da, Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 15/01/2010 tarihli Kararıyla onandığı bu nedenle de hükümlü hakkında verilen disiplin kurulu kararının uygulanmadığı,

Bildirilmiştir.

Diğer yandan, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yünden denetleyebilmektedir.

2- Adli denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında ise ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

Ceza infaz kurumlarımız, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan